
RUSYA-TÜRKMENİSTAN ARASINDA DOĞALGAZ SAVAŞI

Oya EREN ÖZER

12.04.2009

Türkmen gazını Rusya'ya taşıyan doğal gaz boru hattında meydana gelen patlama, hem gaz naklini durdurdu hem de iki ülke ilişkilerini gerdi. Rus Gazprom, borudaki patlamanın teknik nedenlerden dolayı meydana geldiğini belirtirken, Türkmenistan bunun Gazprom'un uluslararası piyasalardan talebin azalması yüzünden Gazprom'un daha az gaz almak için böyle bir "provokasyona" giriştiği suçlamasında bulundu. Rus Kommensant gazetesi, Türkmen yönetimin boru patlamasından Gazprom'u sorumlu tuttuğunu ve Rusya'nın da bu defa Türkmenistan ile yeni bir gaz savaşına hazırlandığını duyurdu. Haberde, iki ülke gaz ilişkilerinde geçen iki hafta içinde gergin bir süreç yaşandığını ve dün meydana gelen patlamanın da tüm bu gerginliğe tuz biber ektiği belirtilerek, Aşkabat'ın patlamanın asıl nedeninin Gazprom'un anlaşmalar uyarınca almak zorunda olduğu gaz miktarını düşürmek istemesinden kaynaklandığı suçlamasında bulunduğu kaydedildi. Patlama sonucu Türkmen doğal gazının Rusya'ya naklinin tamamen durduğu ifade edilen haberde, Gazprom'un patlamanın diğer alıcıları etkilemeyeceği açıklamasında bulunduğu hatırlatıldı. Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı'nın dün yaptığı açıklamada Moskova ve Aşkabat arasında yeni bir doğal gaz savaşına start verildiği belirtilen haberde, şu görüşlere yer verildi: "Gazprom Eksport'un Türkmenistan'dan aldığı doğal gazın hacmini hiç bir neden göstermeden, herhangi bir uyarıda bulunmadan düşürdüğüne değinen Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı, bu azalma sonucu 8-9 Nisan gecesi Özbekistan sınırında kaza meydana geldiğine dikkat çekti. Gazprom'un bu adımının önceden düşünülmüş ve sorumsuzluk şeklinde değerlendiren Aşkabat, mevcut doğal gaz anlaşmasının tek taraflı olarak Rusya tarafından ihlal edildiğini belirtti. Türkmengaz da yaptığı açıklamada, sadece bu hattın günde 70-80 milyon metreküp gaz ihraç edildiğini duyurdu. Ne Gazprom'dan ne de onun ihracat bölümü olan Gazprom Eksport'tan bu konuyla ilgili bir açıklama yapılmadı." RBC Daily gazetesi de konuyla ilgili, "Suçluyu Buldular" başlığıyla yayımladığı haberde, Aşkabat'ın başlıca amacının patlamanın meydana geldiği doğal gaz boru hattının 3 gün sürmesi beklenen onarım ücretini Rusya'ya yüklemek olduğu iddiasında bulunuldu. East European Gas Analysis Genel Müdürü Mihail Korçemkin' RBC Daily'e yaptığı açıklamada, Türkmenistan'ın taleplerinin temelsiz olduğunu savunarak, "Rusya tarafından doğal gaz hacminin düşürülmesi, ülke sınırından bin 250 kilometre ötede boru hattının patlamasına neden olamaz. Eğer neden olsaydı, başta Kazakistan'da patlama meydana gelirdi. 1975 yılında inşa edilen bu boru hattının patlamasının başlıca nedeni, metalin aşınması olabilir" dedi. "Otkritiye" Finans Grubu Baş Uzmanı Nataliya Milçakova da yaptığı açıklamada, Türkmenistan ile ilişkilerin bozulmasında Moskova'nın bir çıkarının olmadığını belirterek, "Aksine, küresel kriz şartlarında ilave masraftan kaçınan Aşkabat, boru hattın tamiri faturasını Gazprom'a yüklemek istiyor" iddiasında bulundu.